

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКИ

ЛІТЕРАТУРНА ІМАГОЛОГІЯ

Електронні методичні вказівки для підготовки
до аудиторної занять
для студентів 1-го курсу очної та заочної форм навчання
філологічного факультету
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

ОДЕСА
Астропринт

2023

УДК 82.091(072)
Л642

Укладач:

І. І. Томбулатова, к. філол. н.,
 доцент кафедри української літератури та компаративістики Одеського
 національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

В. Б. Мусій, д. філол. н., професор,
 професор кафедри української літератури та компаративістики Одеського
 національного університету імені І. І. Мечникова;

М. Г. Якубовська, к. філол. н., доц., доцент кафедри інформаційної діяльності
 та медіа-комунікацій Національного університету «Одеська політехніка»

*Рекомендовано до друку
 вченою радою філологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова
 (протокол № 7 від 29 травня 2023 року)*

Літературна імагологія [Електронний ресурс] : електронні
 Л642 методичні вказівки для підготовки до аудиторних занять студентів
 очної та заочної форм навчання філологічного факультету другого
 (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія
 спеціалізації 035.01 Українська мова та література / упоряд. І. І.
 Томбулатова. — Одеса : Астропринт, 2023. — 25 с. — 0,4 МБ.

*Методичні вказівки спрямовані на організацію лекцій і практичних занять з
 курсу «Літературна імагологія». Передбачено тематику лекційних і практичних
 занять, питання, що виносяться на обговорення, зразки тестових завдань,
 рекомендований список основної і додаткової літератури.*

Адресовано студентам філологічних спеціальностей.

УДК 82.091(072)

ЗМІСТ

Загальні відомості.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	5
Тематика лекцій.....	6
Тематика практичних занять.....	8
Завдання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.....	10
Зразки написання наукового есе як виду самостійної роботи.....	11
Зразки тестових завдань.....	16
Питання для контролю знань.....	22
Рекомендована література.....	23

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Мета вивчення дисципліни «Літературна імагологія» – формування у студентів знань сучасних підходів аналізу текстів культури (зокрема – літератури) та імплементації навичок імагологічного аналізу у дослідну роботу.

Завдання курсу:

- окреслити для студентів проблемне коло та ознайомити із понятійним апаратом літературної імагології з урахуванням міждисциплінарного поля дисципліни;
- вивчити основні поняття та категорії, що дозволяють аналізувати літературні твори та різницю між національними літературами;
- знати основи імагологічного аналізу;
- окреслити розуміння функціонування національних картин світу, стереотипів та етнообразів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Літературна імагологія» студенти повинні

знати:

- основні поняття та терміни, що складають понятійний апарат літературної імагології;
- означення та зміст основних методів літературно-імагологічного аналізу, найбільш актуальні проблеми вивчення дисципліни;

вміти:

- окреслити мету й завдання дисципліни;
- вказати на основні її проблемні питання та методи їх вивчення;
- розрізняти підходи основних дослідників-імагологів;
- окреслити сучасний стан світової та української літературної імагології;
- реалізовувати імагологічний аналіз текстів на практиці.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Специфіка літературної імагології як наукової дисципліни

Змістовий модуль 1. Специфіка літературної імагології як наукової дисципліни

Тема 1. Літературна імагологія. Становлення і розвиток науки. Виникнення наукової дисципліни, залучення імагологічних підходів до вивчення літератури (Ж.-М. Карре), вчені-послідовники. Імагологічні дослідження Г. Дизеринка. Український науковий контекст літературної імагології.

Тема 2. Ідентифікація – дискурс – імагологія. Типи ідентичності. Національна та етнічна ідентичності як одні з базових ідентичностей особистості. Перехід від ідентичності до ідентичностей (Ф. Фукуяма). Можливі шляхи реалізації ідентичності у літературному тексті.

Тема 3. Імідж. Феномен Іншості. Поняття про автоімідж та гетероімідж. Інший як наукова проблема у літературознавстві та компаративістиці. Бінарна опозиція «Свій-Чужий». Реалізація лінії «Свій-Інший-Чужий-Ворожий», специфіка кожного з елементів.

Змістовий модуль 2. Основні складники літературної імагології та імагологічного аналізу текстів художньої літератури

Тема 4. Стереотип та національний імідж. Механізми створення стереотипів у текстах літератури. Розрізнення національного іміджу та менталітету. Космо-Психо-Логос (Г. Гачев)

Тема 5. Національна картина світу та національний характер. Нація як ментальна конструкція та реалізація «душі народу» на рівні синхронії та діахронії.

Тема 6. Подорожні твори. Тревелог. Значення географії у літературі (Т. Фостер). Документальне та художнє у подорожніх творах та особливості структури побудови тревелогу.

Тема 7. Пост-національні іміджі. Майбутні перспективи дисципліни. Автентика у культурі та літературі, вплив на неї глобалізації та діджиталізації.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Літературна імагологія. Становлення і розвиток науки.

1. Виникнення наукової дисципліни, залучення імагологічних підходів до вивчення літератури (Ж.-М. Карре), вчені-послідовники.
2. Імагологічні дослідження Г. Дизеринка.
3. Український науковий контекст літературної імагології.

Лекція 2. Ідентифікація – дискурс – імагологія.

1. Типи ідентичності.
2. Національна та етнічна ідентичності як одні з базових ідентичностей особистості. Перехід від ідентичності до ідентичностей (Ф. Фукуяма).
3. Можливі шляхи реалізації ідентичності у літературному тексті.

Лекція 3. Імідж. Феномен Іншості.

1. Поняття про автоімідж та гетероімідж.
2. Інший як наукова проблема у літературознавстві та компаративістиці.
3. Бінарна опозиція «Свій-Чужий».
4. Реалізація лінії «Свій-Інший-Чужий-Ворожий», специфіка кожного з елементів.

Лекція 4. Стереотип та національний імідж.

1. Механізми створення стереотипів у текстах літератури.
2. Розрізнення національного іміджу та менталітету.
3. Космо-Психо-Логос (Г. Гачев)

Лекція 5. Національна картина світу та національний характер.

Нація як ментальна конструкція та реалізація «душі народу» на рівні синхронії та діахронії.

Лекція 6. Подорожні твори. Тревелог.

1. Значення географії у літературі (Т. Фостер).
2. Документальне та художнє у подорожніх творах та особливості структури побудови тревелогу.

Лекція 7. Пост-національні іміджі. Майбутні перспективи дисципліни.

Автентика у культурі та літературі, вплив на неї глобалізації та діджиталізації.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. (2 год)

1. Виникнення науки «імагологія». Фундатор та передумови.
2. Літературна імагологія – коло наукових досліджень дисципліни.
3. Провідні дослідники (західноєвропейський контекст)
4. Основні наукові праці з літературної імагології
5. Український контекст імагологічних досліджень

Література:

Основна: 3, 6, 8

Додаткова: 1, 2, 4

Практичне заняття 2. (2 год)

1. Що таке ідентифікація? Що таке ідентичність?
2. Типи ідентифікації та ідентичності
3. Дискурс та імагологія
4. Ідентифікація та ідентичність у контексті досліджень літературної імагології

Література:

Основна: 7, 8

Додаткова: 2, 4

Практичне заняття 3. (2 год)

1. Визначення поняття «імідж» у межах літературної імагології
2. Інший як імідж
3. Різновиди образу Іншого
4. Специфіка членування образів по лінії «Я- не-Я – свій – інший – чужий – ворожий»

Література:

Основна: 2, 4, 8

Додаткова: 2, 3, 4

Практичне заняття 4. (2 год)

1. Окреслити поняття «стереотип»
 2. Поле стереотипу: підтвердження
 3. Поле стереотипу: руйнування
 4. Національний імідж: динаміка розвитку поняття
 5. Кореляція понять «стереотип» та «національний імідж»
- Література:
 Основна: 1, 2, 6, 7
 Додаткова: 2, 4

Практичне заняття 5. (2 год)

1. Що таке національна картина світу?
 2. Що таке національний характер?
 3. Етнообраз. Специфіка на рівні літературного тексту
 4. Праці Г. Гачева. Специфіка досліджень
- Література:
 Основна: 1, 2, 6, 9
 Додаткова: 3, 4

Практичне заняття 6. (2 год)

1. Феномен подорожніх творів
 2. Історія та розвиток подорожніх творів у світовому контексті
 3. Подорож як основа літературного твору
 4. Поняття «трєвелог». Метафізичний вимір трєвелогу
 5. Сучасний етап розвитку трєвелогу в світовій літературі
 6. Специфіка сучасного українського трєвелогу
- Література:
 Основна: 2, 3, 5, 9, 10, 11
 Додаткова: 3, 4

Практичне заняття 7. (2 год)

1. Процес глобалізації та виникнення пост-національних іміджів
2. Дифузія образу Іншого
3. Вияви іміджу іншого у літературних творах сьогодення
4. Перспективи розвитку літературної імагології

Література:

Основна: 5, 7, 8

Додаткова: 1, 2, 3, 4

ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Для студентів **заочної** форми навчання підставою для допуску до заліку є виконання контрольної роботи:

1. Аналіз теоретичної статті з літературної імагології за вибором (зазначити досягнення та недоліки дослідження, аргументувати свою позицію).
2. Наукове есе «Образ Іншого в українській літературі» (обсяг – до 7 сторінок). Обов'язкові компоненти: титульна сторінка, конкретний твір або кілька творів одного з українських письменників, аналіз образу Іншого подається з цитуваннями з художнього тексту (художніх текстів), на підтвердження своїх думок можна використовувати наукові спостереження дослідників-літературознавців, список використаних джерел. .
3. Наукове есе «Образ України / українця в іншій національній літературі» (обсяг – до 7 сторінок). Обов'язкові компоненти: титульна сторінка, конкретний твір або кілька творів одного з письменників, що є представником іншої національної літератури, аналіз образу Іншого подається з цитуваннями з художнього тексту (художніх текстів), на підтвердження своїх думок можна використовувати наукові спостереження дослідників-літературознавців, список використаних джерел.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

мовна грамотність, повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки, акуратність оформлення документів та письмової роботи, своєчасність виконання.

ЗРАЗКИ НАПИСАННЯ НАУКОВОГО ЕСЕ ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота
студента __ курсу
освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Гетерообраз москаля та московії у оповіданні Григорія Квітки-Основ'яненка
«Салдацький патрет»

Своєрідністю саме цього твору Григорія Квітки варто вважати його першість у написанні українською мовою серед інших оповідань. У короткій передмові автор зазначає: *“Латинська побрехенька, по-нашому розказана”*, оскільки за основу було взято латинський анекдот про художника-портретиста - Апеллеса, твори якого зображали психологічно-точні репродукції постатей, а саме - Філіпа II та Олександра Македонського. Варто звернути увагу на той факт, що він виправляв свої картини, дослухаючись до критики [1, с. 1].

Назва твору із використанням графем має на меті одразу ж налаштувати читача на певного роду іронічність твору, і це має свою мотивацію - використання висміювання, що було на часі у момент публікації (1833 рік, пер. Пол 19 століття), проти тогочасної агресивної політики проти української мови та висміювання її культурної складової, а, разом з тим, народ - носій та його традиції.

Для увиразнення ефекту, автор додає алегоричний образ москаля, який функціонує центральним у сюжеті та кульмінативним у його структурі елементом висміювання.

Образ героя Кузьми Трохимича висунуто над сюжетом, як спостерігача за подіями, здебільшого, він асоціюється з автором, оскільки також має хист до зображення надчутливого. Наприклад, у своєму передньому слові до громади П. О. Куліш. Писав про письменницькі здібності поета розчулити: *“Якъ же появилъ Квітка на світъ свою Марусю, то вже хіба щирі па ненята <...> одъ неі одвертались <...> ми читали смакуючи, а Марусю – плачучи”* [2, с. 27].

А також відобразив реакцію російської верхівки - їх осміювання талановитої діяльності діяча за свої імперських культурних, світоглядних, соціально-ієрархічних поглядів:

“Тутъ же дома одні плачуть <...> а тимъ часомъ у столицяхъ підіймають на сміхъ его поетичну мову пописьменські.” [2, с. 34].

Оскільки у творі образ москаля стилістично, композиційно протиставлений сприйняттю української слобожанської грамади, варто означити, що образи-емоції народу щодо майстерності художника зазвичай є позитивно-забарвленими: *“А ще було як намалює що-небудь та підпише <...> Раз... (о сміху було! Хлопці аж кишки порвали від реготу)”* та продовженими іроніями у вигляді ситуацій: “

Серед ознак, на яких автор акцентує варто звернути увагу на художню деталь в образі головного героя - любов до тютюну: *“тільки вже ту прокляту кабаку так вживав, що не то що! Хліба святого не їстиме, а без тії погані і дихати не може.”*

Персонаж Кузьми був описаний як звичайний порядний представник того суспільства, але виділення цієї негативної риси має ефект емпізи на тлі інших. Коли К. Трохимич встановлює портрет біля Ярмарку та ховається, він помічає, що світло *“перш за все з'являється у кабаці”*. Автор робить важливе у семантичному просторі пояснення:

“Вже і в Липцях завелися кабаки, неначе — нехай бог милує — у Расії. <...> Общество нас так прикрутило, щоб, бач, відкупиць за нас, хто не здужа, зносив гроші у подушне, знайшовсь із наших, хрещених людей, що уступив у їх віру та, як той Юда, узявсь держать і Липці, і другії слободи на московський лад; і вже в них не шинок зоветься, а кабак, і там вже уся московська натура <...> та усе народ проворний: ні доїсть, ні доспить, усе об тім тільки й дума, щоб заробить копійку.”

Негативна риса народу у селах та, власне, у асоційованого з автором Кузьми асоціюється із московською традицією, що пов'язує твір з історично-культурним контекстом. Таким чином, емпізовано те, як імперія апелює різними засобами до людей для рекреації та переналаштування віри відповідно їх культурним канонам, перероблюють генетичний код нації: впливають на життя та діяльність селян за допомогою введення у стани зміненої свідомості, в якому відбувається процес створення залежності та модифікації світосприйняття. У тканині твору цей має метафоричну форму.

Нормативність пияцького способу життя також поєднується автором із ознакою москальської самоцентричності у образі москаля-мимохідця, який забігає до кабаку, щоб випити:

“Коли ж тут хочеш випити, то буцімто й добрий: за гривню зачерпне із діжки таки повнісіньку <...> та тільки що руку підняв, і ще до рота не доніс, як, урагова його мати зна, де те москальча у гаспида озьметься <...> Підбіжить, підтовкне — плюсь! — більша половина чарки назад у діжку!”

А також підкреслюється національне іронічне сприйняття у вигляді антитези до скнарості “розливальщика”:

*“П'єш мерщій, бо розливальщик ще стане і чарку віднімати. Як там кажуть: **по бороді потекло, а у рот не попало**; <...> От така-то їх московська віра, щоб зо всякого зідрати; **так куди їм і спати довго? Та таки тут спить, а тут дума: як би то і де б то пожитись.**”*

Акцентується увага й на одязі кабакаря: *“Подивітесь на нього: на*

*що то воно похуже? Що б то йому голову гарненько під чубчик підстригти, як і в людей? а то патлатий-патлатий! Спереду аж у вічі йому волосся лізе, <...> **І сорочка на ньому — не як у людей**; замість білої, як закон повеліва, вона в нього або червона, або синя, та без коміра, а з гапником, та на плечі і зацібне; так що хто зроду уперше москаля побаче, **то й не вгада, що то воно і є.**”*

Тут антитеза “риса одягу - люди” іронічно виділяє його серед людей - персонаж, не схожий на інших з метою підкреслити ознаку суспільства імперії - бажання вивищення. Волосся, що заважає - метафора із культурно-історичним глибоким змістом самознищуючих культурних канонів.

Символічним є ефект використання зображення заходу сонця, першими після якого діють саме москалі. У тканині твору це також діє, як антитеза для викоремлення їх як **анантропологічних істот**, які не сплять, як звичайні люди:

*“**так куди їм і спати довго? Та таки тут спить, а тут дума: як би то і де б то пожитись.**”*

У протиставлення цьому образ сонця у асоціації з тим народом, що торгує на ярмарку забавлено позитивно - виконує характероописуючу функцію працелюбства. Важливим знаком є і символічність молитви сільського народу, яка конотується автором як глибока духовність, природна чистота:

*“**Сонечко зійшло, вони й посхоплювались, щоб, знаєте, купця не втять. Ото гарненько повстававши, помолились до церков богу <...>.**”*

Образ ярмарку - є комплексним, сукупним, складним важливим центральним елементом твору. Автор подає розлогі описи товарів, що лежали на прилавках: їжа, знаряддя сільськогосподарської діяльності, побутової тощо. Значущим на художньому рівні, наразі, виступає звертання онімічними іменниками сукупності до прилавків, які стилістично грають роль метонімії на позначення предметів - народів: *“неначе у Харкові об пречистій: усякого товару, якого тільки подумаєш, усе є. <...> **Москва** з лаптями та з ликами; були в них і миски, ложки і тарілки розмальовані; Тут **суздальці** з богами та з книжками завалящими, а побіля їх **сластьонниця** з*

грубою: тільки спитай, на скільки тобі треба сластьоних, так живо підніме пелену та й зніме стару онучу <...> то й вицупне тіста, та на

сковороду у в олію — аж шкварчить! <...> з Дону навезеная, і суха, і солоня; кав'яр,

оселедці, яловичина, ніжки, шпильки, голки, гаплички і для нашого брата свинина”

Таким чином підкреслюється єдність, сукупність загальної діяльності, де співіснують представники різних територій.

Велика кількість позитивно-забарвлених образів емоцій на опис реакції ярмарка на портрет підкреслюють цей факт. Примітним серед них є образ дівчаток, що хотіли залицятися до намальованого солдата: *“От і вернулася і таки біля самісіньких його ніг іде.. і впустила хустку, буцім загубила, думаючи, що салдат гукне на неї, щоб вернулася і підняла хустку”*

Автор виокремлює не тільки характерні позитивні риси дівчат -хитрість, грайливість, гру, а також символічний образ - хустку. Як семіотичний знак твору це важливе смислопороджувальне джерело. Так, *“хустка, або, як називає її весільна пісня, "вічне покривання", символізує владу чоловіка. Прикривати волосся <..> перекривати зв'язок зі своїм родом, предками [3, с. 2].”*

Образ москаля ж відкрито протиставляється портретові, має опозитивний характер. Це також пояснюється тим, що солдат не є справжнім, але результатом діяльності Трохимича.

Підкреслюється москальська нахабність та хитрість:

“москаль безспрося узяв повнісінький мішок груш та й претъ його, мов своє, <...> хитрий же й москаль! Чим би навтікача, а він іде собі любенько, мішок з грушами несе <...> <...> Ви <...> зіваєте по старанам, а я вот ніс-ніс, <...> да амуницю патъор. Вот, виш, мундер запачкал! Давай сюда деньги на вичистку”

“Вон моя команда! — та й показує на салдацький патрет, — пайдьом ік ньому”.

Характерним є те, що його наглість послугувала предметом сміху зі сторони людей, яких він хотів одурити, обікрати. Вартою уваги є художня деталь, що саме ці люди розпізнали “солдацький патрет”, отже, таким чином, іронізуються потуги москаля до одурення селянина:

“та роздивились і вгадали, що то салдат мальований, так аж об поли вдарили руками <...>

посвистали та й пішли до возів.”

Головним образом твору ж є портрет, який символізує для автора дзеркалом для відображення характерів, їх образної характеристики.

Список використаної

літератури:

1. Апеллес: електронне джерело. Режим доступу :[<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D0%BB%D0%B5%D1%81>]
Дата звернення 10.11.2022

2. О.О. Кравченко. Пантелеймон Куліш - Науково-педагогічна спадщина: збірка творів. Уманський державно-педагогічний університет ім. Павла Тичини. Умань, 2008. 208 с.

3. Хустина та Україна: електронний ресурс. Режим доступу [<https://uamodna.com/articles/hustyna-i-ukrayina>]. Дата звернення 10.11.2022

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Розгалужена система споріднених дисциплін, що вивчають історичні, культурологічні, соціологічні, психологічні, політологічні аспекти тих образів, за посередництвом яких учасники спілкування уявляють самі себе і партнера – це...

А) компаративістика
Б) імагологія
В) семіотика
Г) тут немає правильної відповіді

2. Термін “імагологія” було введено у...

А) 1981 р.
Б) 1947 р.
В) 1922 р.
Г) 1921 р.

3. Термін “імагологія” ввів американський вчений...

А) Даніель-Анрі Пажо
Б) Волтер Ліппман
В) Жан-Марі Карре
Г) Омелян Пріцак

4. Уперше термін було впроваджено у...

А) соціологію
Б) історію
В) літературознавство
Г) лінгвістику

5. Частиною літературознавчої компаративістики імагологія стала у...

А) кінці 19 ст.
Б) другій половині 20 ст.
В) 1922 р.
Г) лише на поч. 21 ст.

6. Який термін є синонімом до “imagology”?

- A) image
- Б) image turn
- В) image studies
- Г) тут немає правильної відповіді

7. Якою є базова опозиція імагологічних досліджень?

- A) Я – Воно
- Б) Свій – Чужий
- В) Я – Чужий
- Г) Я – Інший

8. Біля витоків імагології стояли...

- A) Карре і Пажо
- Б) Карре і Гюйар
- В) Карре і Дисеринк
- Г) Карре і Почепцов

9. В українському літературознавстві проблемами імагології фундаментально займався...

- A) Д. Наливайко
- Б) О. Ільницький
- В) Т. Гундорова
- Г) С. Павличко

10. Коли стався сплеск зацікавленості до Іншого?

- A) 20 ст.
- Б) давні часи
- В) 16-17 ст.
- Г) в часи античності

11. Наявність Іншого вибудовує світ у бінарну опозицію світу...

- А) на свій і чужий простір
- Б) на минулий і майбутній час
- В) на світ “я” і “воно”
- Г) на «я» і «ми»

12. Які відповідники в українській мові має базове імагологічне поняття The Other?

- А) Інший, Чужий
- Б) Другий, Інший
- В) Чужий, Другий
- Г) Вторинний, Первинний

13. Якою є базова емоція при переході Іншого в Чужого?

- А) невпевненість
- Б) страх
- В) агресія
- Г) ненависть

14. Чи пов'язане вивчення Іншого тільки із етнічним аспектом у сучасних імагологічних студіях?

- А) так
- Б) ні
- В) не знаю
- Г) і так, і ні

15. Етноообрази, позначені нестримним захватом перед екзотичною країною й оповиті серпанком тужливої мрії та творчої фантазії – це

- А) стереотипи
- Б) міражі
- В) екзотика
- Г) химерії

16. За структурою літературний етнообраз є...

- А) пейзажем
- Б) художньою деталлю
- В) епізодом
- Г) символом

17. Хто із вчених послуговується термінами “імагема”, “імаготема”?

- А) Лірсен, Дисеринк
- Б) Пажо, Лірсен
- В) Лірсен, Швидерська
- Г) тут немає правильної відповіді

18. Яка ідея належить Георгію Гачеву?

- А) Космо-Психо-Логос
- Б) національної ідентичності
- В) функціонування національних стереотипів
- Г) національної самосвідомості

19. Чому відповідає поняття “Космо”?

- А) душа
- Б) всесвіт
- В) природа
- Г) космос

20. Коли вперше зустрічаємо термін “трівелог”?

- А) 1922 р.
- Б) 1632 р.
- В) 2006 р.
- Г) 2007 р.

21. “Золоте століття” трівелогу –

- А) 18 ст.

- Б) 19 ст.
- В) 20 ст.
- Г) 17 ст.

22. У 21 столітті зацікавлення тревелогом...

- А) зростає
- Б) спадає
- В) не змінюється
- Г) зникає

23. Чи може тревелог бути романом?

- А) так
- Б) ні
- В) ні, бо це окремий жанр
- Г) ні, бо це окремий метажанр

24. На кого посилається С. Жижек, коли говорить про відмінність уяви та фантазії?

- А) Кольрідж
- Б) Шеллі
- В) Гете
- Г) Шиллер

25. Якщо образ Іншого втілено у тварині, то базова опозиція буде...

- А) Культура - Природа
- Б) Я – Воно
- В) Культура-Антикультура
- Г) Я – Ми

26. Чи має свої особливості репрезентація диких та домашніх тварин?

- А) ні
- Б) так
- В) на це питання не можна однозначно відповісти
- Г) вона нічим не відрізняється від репрезентації людей

27. Хто з вчених відзначав спорадичні перевтілення богів у тварин?

- А) Г. Гачев
- Б) Г. Дисеринк
- В) В. Топоров
- Г) Ю. Лотман

28. Найбільш поширена стратегія репрезентація тварини –

- А) дикий звір
- Б) антропоморфізація
- В) анімалістичність
- Г) міфічність

29. Чи відрізняється уява від фантазії?

- А) так
- Б) ні
- В) залежить від контексту
- Г) залежить від умов

30. Перевтілення – основний механізм при...

- А) химеризації
- Б) горгонізації
- В) кіборгізації
- Г) демонізації

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Найвідоміші вчені-літературознавці та їхні праці з літературної імагології
2. Дослідження Г. Дизеринка – основні тези
3. Внесок у розвиток літературної імагології Д.-А. Пажо
4. Український контекст імагологічних досліджень (літературознавство)
5. Ідентифікація. AlterEgo
6. Поняття іміджу. Автообраз та гетерообраз
7. Види ідентичностей. Перехід від ідентичності до ідентичностей. Вплив на культуру та літературу
8. Феномен Іншого
9. Бінарна опозиція «Свій-Чужий»: специфіка компонентів
10. Особливості літературознавчого аналізу лінії «Свій-Інший-Чужий-Ворожий»
11. Стереотип у літературному тексті
12. Космо-Психо-Логос та дослідження Г. Гачева
13. Українська традиція дослідження «душі народу»
14. Т. Фостер та значення географії у літературному тексті.
15. Національний імідж
16. Національна картина світу
17. Етнообраз як художня деталь
18. Національний характер
19. Особливості подорожніх творів. Літературні метаподорожі
20. Історія подорожніх творів, основні тексти
21. Тревелог як особливий літературний жанр
22. Особливості тревелогу в сучасній українській літературі
23. Іронія та метаіміджі
24. Час та простір у різних національних картинах світу
25. Пост-національні іміджі
26. Побут у різних національних картинах світу
27. Національна предметність
28. Інший як зооморфна істота та монстр. Різноманітність підходів до вивчення феномену Іншого
29. Майбутні шляхи та перспективи розвитку літературної імагології

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Брайко О. В. Імагологічні студії Дмитра Наливайка. Слово і час. 2019. № 11. С. 22-24. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16913?show=full>
2. Кіор Н. Літературна імагологія: вивчення образів інших етнокультур у національній літературі. Питання літературознавства. 2010. Вип. 79. С. 290-299.
3. Томбулатова І. Імагологія смутку: «Саудаде» А. Любки. Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників філологічних наук: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 25-26 лютого 2022 року. Одеса : Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2022. С. 105-108.
4. Томбулатова І. Культурний простір роману «Танжер» Йвана Козленка: множинність «Інших» та відсутність «Чужих». Мова і засоби масової комунікації на сучасному історичному етапі : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції : м. Львів, 13-14 вересня 2019 р. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2019. С. 23-27.
5. Шульгун М. Сучасна література подорожей: метажанр, типологія, імагологічний аспект : монографія. Київ : Талком, 2016. 416 с.
6. Leerssen J. Imagology: On using ethnicity to make sense of the world. Imagology. №10. Automne, 2016. P. 13-31.
7. Swiderska M. Comparativist Imagology and the Phenomenon of Strangeness. CLCWeb: Comparative Literature and Culture 15.7, 2013. P. 2-8.
8. Stephens J. Identity – Discourse – Imagology. International Research in Children's Literature 4.1, 2011. P. 5-9.
9. Tombulatova I. Creating the Image of the Other in Ukrainian Literature of the 21st Century. Proceedings of the 17th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities. June 1-2, 2020. Washington DC, USA P. 86-90.
10. Tombulatova I. I. The concept of the other and its semiotic code in rhcp lyrics. Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / omický Instituts.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Instituts.r.o., 2022. str. 197-211 (колективна монографія)
11. Tombulatova I. The Image of the Traveler in the “Californication” Lyrics (RHCP, 1999). Дослідження різних напрямів розвитку філологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 26-27 листопада 2021 р. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. С. 161-164.

Допоміжна

1. Куннас Т. Зло. Розкриття сутності зла у літературі та мистецтві. Львів : Видавництво Анетти Антоненко; Київ : Ніка-Центр, 2015. 288 с.
2. Лютий Т. Двійник. Про природу дублювання і множинності. Київ : Віхола, 2021. 272 с.
3. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том четвертий. Вид. друге. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2022. 440 с.
4. Beller M., Leersen J. Imagology. The critical construction and literary representation of national characters. A critical survey. Rodopi. Amsterdam-New York. 2007. 476 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Читомо. Професійне медіа про книжки і книговидання в Україні та світі <https://chytomo.com>
2. Інформаційний ресурс The Village Україна. Розділ «Знання» <https://www.the-village.com.ua/village/knowledge>
3. Інтернет-навігатор. Бібліотека без меж. Інклюзивна бібліотека: пілотний проект. Україномовні електронні бібліотеки <https://library.vspu.edu.ua/html/ellib.htm/>

Навчальне видання

Літературна імагологія

Електронні методичні вказівки для підготовки
до аудиторних занять
для студентів 1-го курсу очної та заочної форм навчання
філологічного факультету
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

Електронне практичне видання

Укладач

Томбулатова Іраїда Ігорівна

В авторській редакції

Затвердж. авт. 30.05.2023. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,4 МБ. Зам. № 446.

Видавець та виготовлювач
Видавництво і друкарня «Астропринт»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.
65091, м. Одеса, вул. Розумовська, 21, Україна
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17 (048) 7-855-855, e-mail: astro_print@ukr.net
www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua